

Vera Calin - "Romantismul" - capitolul al IV si V- lea

In cel de-al patrulea capitol, Vera Calin trateaza problema romantismului antichizant.

Unul dintre motivele fundamentale ale poeziei antichizante in romantism este exaltarea lumii clasice, vazuta ca o epoca a armoniei, plenitudinii si frumusetii.

In Franta, Andre Chenier este cel care trateaza tema antichitatii, incercand sa uneasca frumusetea antica si gandirea moderna.

In Germania, poezia lui Holderlin nu este una de exaltare, ci una creata din fondul comun al tuturor oamenilor.

In Anglia, exaltarea Greciei de catre Byron si Shelley e plasata sub semnul filohelenismului, care a cucerit apoi intreaga Europa in favoarea Greciei asuprite.

Pentru Keats antichitatea reprezinta, in primul rand, o sursa de frumusete si un indemn spre o atitudine estetica.

Romantismul antichizant al lui John Keats are si profunde implicatii estetice.

In capitolul al V-lea este prezentata pe larg tipologia romantica. Inadaptabilitatea este o manifestare definitorie pentru spiritul romantic.

Contrastul clasic-romantic subliniaza mereu tendinta de rupere a echilibrului manifestata de spiritul romantic. Dealungul timpului s-a constituit un arhetip romantic ce se defineste de obicei in opozitie cu arhetipul clasic.

Acest contrast este formulat si de G. Calinescu in studiul sau intitulat "Clasicism, romantism, baroc". Individul clasic este un om perfect sanatos, normal, deci canonic. Individul romantic este un om anormal, dezechilibrat si bolnav. Cel clasic are bun simt, romanticul e bizar, aberant. Clasicul e un solar, romanticul un selenar etc. Conflictul tipic romantic este conflictul om-luna.

Demonismul, titanismul si faustianismul sunt vazute ca atitudini ale inadaptabilitatii.

Aceste trei atitudini sunt bine evidentiata in opera lui Byron.

Astfel, mai putin in "pelerinajul lui Childe Harold" si mai mult in "Ghiaurul" apare demonismul.

Figura doctorului Faust al lui Goethe este considerata o intruchipare a titanismului.

In cazul lui Byron, faustianismul mijloceste trecerea de la satanismul teatral al poemelor orientale spre titanismul luciferic de alta rezonanta din "Cain".

Drama prin excelență faustica al lui Byron se numeste "Manfred".

Sinteza atitudinilor de care aminteam se regaseste si in "Demonul" lui Lermontov, dar si la poetul maghiar Imre Madach in "Tragedia omului" si in romanul "Moby Dick" al lui Herman Melville.

Tematica demonica a contaminat si tipologia geniului. Cele doua ipostaze-geniu si demonul -coexista adesea in acelasi personaj.

Pentru estetica romantica, ideea de geniu este constitutiva si expresiva. Sprijinita de autoritatea filosofiei, ideea de geniu devine pivotul operelor romantismului.

In opinia teoreticienilor romantici ai geniului, doar personalitati geniale ii este dat sa depaseasca starea conflictuala de sfasiere interioara, caracteristica sufletului romantic. Variantele multiple pe care le ofera istoria bogata si intinsa in timp a tematicii geniului in romantism, ca si interferentele acestei teme cu alte cateva teme majore ne fac sa privim "geniul", nu doar ca un concept estetic sau o ipostaza a inadaptabilitatii ci si ca pe un mit.

Byron a fost considerat de succesorii sai drept raspunzator pentru raspandirea unei atitudini contrare celei romantice. Aceasta atitudine este numita "spleen" la englezi, a carei varianta franceza a fost "le mal du siecle", iar in Germania numita "Weltschmerz".

Aceasta "boala a secolului" poate fi definita ca o melancolie a sufletului romantic, bantuit de nelinisti nelamurate, manat de dorinta evaziunilor.

Prin varietatea nuanțelor si manifestarilor ei melancolia veacului, asa cum au resimtit-o romanticii, s-a aratat apta sa se modifice, in momentele urmatoare romantismului.